

Etikett för damer, eller sjuttiofyra reglor för klädsel, seder och lefnadsskick.

Stockholm
1840

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

*Unders.
Ung.
1840*

STIKETT FÖR DAMER,

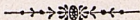
ELLER

SJUTTIOFYRA REGLOR

FÖR

KLÄDSEL, SEDER OCH LEFNADSSKICK.

—
ANDRA UPPLAGAN.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS L. J. HJERTA,
1840.

STENOGRAFISKA SKOLEN

STENOGRAFISKA SKOLEN

STENOGRAFISKA SKOLEN

STENOGRAFISKA SKOLEN

Kungl. biblioteket

0 0000 000007227

ETIKETT FÖR DAMER,

ELLER

SJUTTIOFYRA REGLOR

FÖR

KLÄDSEL, SEDER OCH LEFNADSSKICK.

ANDRA UPPLAGAN.

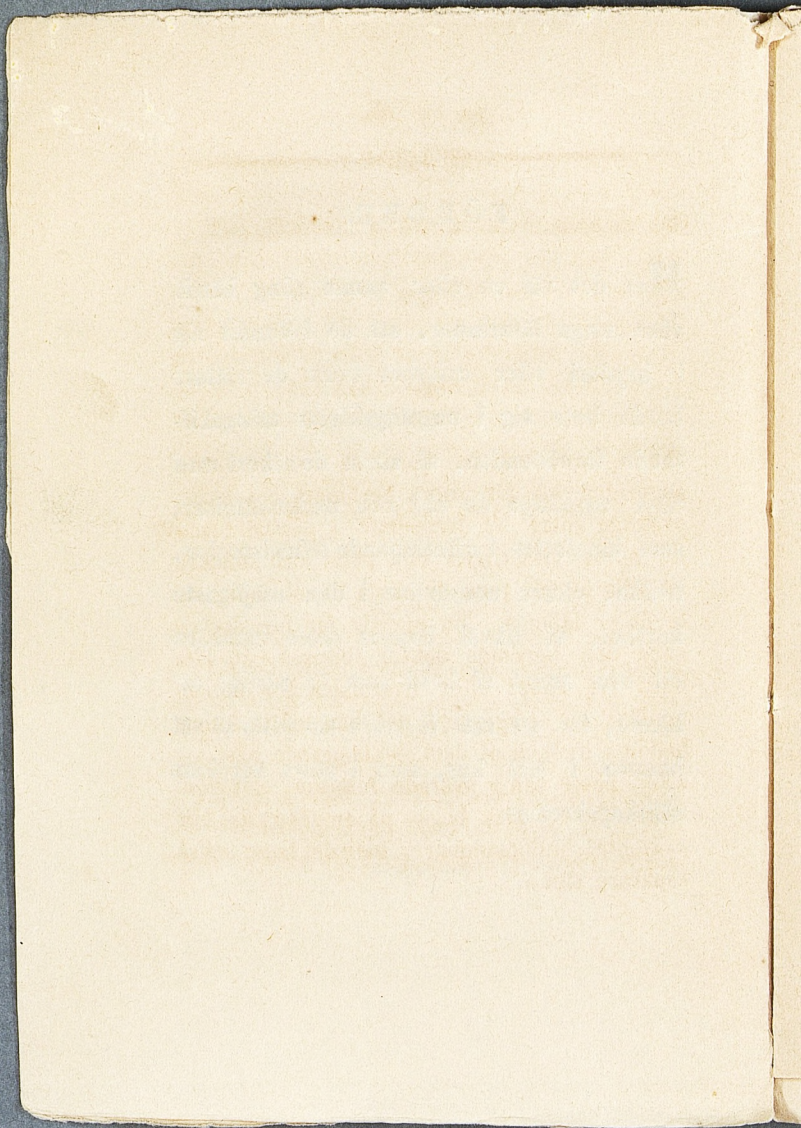
STOCKHOLM,
TRYCKT HOS L. J. HJERTA.
1840.

FÖRORD.

Har det väl en eller annan gång händt våra unga läsarinnor, att de befunnit sig i bryderi eller ovisshet huru de rättast borde bete sig i umgängslifvets mångskiftande förhållanden, så skola de säkert med nöje emottaga de råd och underrättelser, som innefattas i efterföljande lefnadsreglor, hvilka, ehuru nedskrifne i den möjligaste korthet, vi likväl hoppas skola innebära ett och annat af hvad som är nödigt att känna, för att rätt försvara sin plats så väl hemma i sitt hus, som i stora verdens sällskapskretsar.

I.

Är ni gift och har barn, så visa er aldrig angelägen att för andra berömma era barns ovanliga anlag och framsteg. I nio fall bland tio skola visserligen alla prisa och smickra er lilla afgud, men de skola likväl inom sig le åt er fåfänga. En pjollrig far föreslog en gång den berömde doktor Johnson, att låta hans två söner efter hvarandra för honom uppläsa en *„elegi“*, på det han måtte kunna bedöma hvilken af dem deklamerade bäst. — «Nej, bästa vän,» svarade Johnson, «låt gossarne heldre läsa begge på en gång; det blir väl litet bullersammare, men det tager också «snarare slut.»

2.

För damer är det mindre passande att sitta till bords med handskar på; och ingen annan, än den som har fula händer, bör följa detta mod. Att deremot visa sig i kyrkan, på spektaklet eller annat offentligt ställe utan dessa oundvikliga tillbehör för en fulländad toilett, är högst vårdslöst. Somliga herrar rycka af sig handskarna innan de vid helningen taga hvaran i hand; men detta är ett bruk, som väl ännu intet belevadt fruntimmer tillåtit sig.

3.

Då ni på en bal blir uppbjuden till dans, så akta er att neka, såvida ni ej kan uppgifva giltiga skäl. Endast om dessa äro fullt antagliga, hindrar det ej, att ni sedermera till samma dans kan antaga en uppjudning af annan kavaljer, med hvilken ni hellre dansar. Man skall då endast tro, att ni af den

sednares enträgenhet ansett er tvungen att dansa med honom; och för detta eftergifvande har ni inga förebråelser att frukta.

4.

Då ni sitter till bords, så räck er aldrig öfver eller förbi någon, för att taga hvad ni behöfver eller önskar. Om detta står så långt bort, att er närmaste granne ej kan nå det utan besvär, så ropa då hellre en betjent och bed honom gifva er hvad ni önskar.

5.

Låt aldrig er sträfvan att vara klädd på modet gå så långt, att man deraf kan frestas tro er största omsorg vara att följa modet.

6.

Vanligen presenterar man i sällskaper alltid en person af lägre rang för den af högre;

undantagande då olikheten i ålder är alltför stor, eller personen af lägre rang är utmärkt för ovanliga talanger eller förtjenster. Då man föreställer personer af olika kön för hvarandra, presenteras alltid herrn för fruntimret, skillnaden i börd och rang må vara hvilken som helst.

7.

Ett fruntimmers hufvudbonad eller hårklädsel måste alltid vara i möjligaste öfverensstämmelse med hennes ansigtsbildning och kroppsstorlek. En alltför hög hårklädsel gör ett långt fruntimmer jättelikt; en lagom hög koeffyr deremot gör ett mindre fruntimmer längre.

8.

Om ni vill bli ansedd för obehöfvad och hvad man kallar *distinguée*, så låt vid bordet knifven göra er den tredubbla tjensten af

knif, gaffel och sked; — drick era glas i botten, och ät med strykande aptit af alla rätter. Sedan kan ni hvila er några ögonblick, och upptänka någon ny *bêtise*, för att försvara och bibehålla den ära ni redan förvärfvat.

9.

Då ni emottager förmiddags-visiter, är det ej nödvändigt att gömma undan eller upphöra med det arbete, ni har för händer, i synnerhet om det består i någon finare söm eller broderi. Artigheten fordrar likväl, att man i dylikt fall genast upphör med musik, målning eller annan sysselsättning, åt hvilken man sjelf måste egna större uppmärksamhet.

10.

Parfymer äro tillåtne; men de få aldrig vara så starka eller i sådan myckenhet använde, att de på något sätt ådraga er upp-

märksamhet. Då de brukas i öfverflöd, tror man er ega någon serskild orsak dertill, och vanligen anser man denna vara elak andedrägt.

II.

Hvarje fruntimmer af fin takt, huru förtrollande hon än må anse sina kroppsliga behag, bör omsorgsfullt undvika att nyttja alltför korta klädningar, hvilka uteslutande tillhöra theaterns dansöser. — Om fruntimmer i allmänhet kunde föreställa sig hvilket oemotståndligt behag ligger i en enkel och anspråkslös klädsel, så skulle de tvifvelsutan allvarsamt studera blygsamhetens regler för klädsel, fast måhända mera af begär att behaga, än af grundsats. Den listiga skulle använda blygsamheten såsom ett konstgrepp; koketten skulle tillgripa den som en lockelse; den dygdiga qvinnan såsom en dragningskraft, och den vällustiga såsom det ofelbaraste sätt att förföra.

12.

Tillåt aldrig, att man serverar er af en rätt, hvars beståndsdelar ni ej någorlunda känner på förhand. Ehuru belefvenheten icke fordrar att man äter hvad som ej smakar en, är det likväl bättre att genast säga nej, än att sitta och hänga öfver maten med en illa dold vämjelse.

13.

Det är icke allenast dåraktigt, det vittnar om en rent af dålig ton hos folk af medelklassen, att vilja efterapa de rikas och förnämjas vanor och bruk; och i synnerhet blir detta härmningsbegär löjligt, då det sträcker sig till bestyr inom hus. De rika och förnämna föra ofta lyx med en mängd domestiker; den mindre bemedlade hvarken kan eller behöfver tälla häruti, men önskar det likväl ofta. «Jag påminner mig,» berättar en känd författare, «huru jag en gång vid en middags-

«måltid fick uppbära en ganska sur min
 «med åtföljande starkt pepprade anmärknin-
 «gar af värdinnan, för det jag tillbjöd mig att
 «direkte af henne emottaga en tallrik fisk,
 «den hon serverat mig, i stället för att vänta
 «till dess hennes *enda* betjent, som var sys-
 «selsatt vid andra ändan af bordet, hann
 «komma fram och sätta tallriken framför
 «mig; och hon var ändå ett fruntimmer med
 «både hufvud och förstånd; men då menni-
 «skor grubbla i småsaker, känna de ingen
 «medelväg. Det är ett ondt tecken, att man
 «sträfvar att synas vara mer än man är; deraf
 «händer, att trefnad och okonstlad glädje
 «sällan träffas i de kretsar, der man hoppades
 «finna dem. Att vilja, men icke kunna, är
 «det värsta af allt.»

14.

Att rättast bestämma antalet af gäster för
 middagsmåltider, är ett ämne, hvarom tan-
 karne äro mycket delade. Tio personer har

man ansett vara ett lagom antal, emedan det lätt medgifver att få lika många personer af hvardera könet. Andra åter påstå antalet af åtta utgöra detta *lagom*, inom hvilken krets nöjet och trefnaden bäst koncentreras. Från en filosofisk synpunkt betraktadt, blir, efter vår öfvertygelse, bästa regeln denna: folk med måttliga inkomster och vidsträckta bekantskaper göra klokast, att på en gång bjuda så många som möjligt; den rike deremot, som oftare är i tillfälle att se sina vänner hos sig, kan i detta fall, liksom i alla andra, göra — som han behagar.

15.

Små fruntimmer böra aldrig bruka högre garnering på klädningen än halft till knäet. Motsatsen ger dem ett dverglikt och löjligt utseende. Långa fruntimmer deremot må i detta fall äga större frihet.

16.

Bjudningskort till större middagar kring-
skickas nu för tiden hela fjorton dagar förut.
Till en större bal bjuder man ännu längre
på förhand.

17.

«Kläd dig enkelt om du är vacker, för
«att derigenom bli ännu vackrare; och om du
«är ful, för att då bli mindre ful.»*)

18.

Inom den högre societén har det blifvit
ett mod att inskränka de så kallade cere-
moni-visiterna till högst få. Fru A. skickar
sitt kort, åtföljdt af en den sockersötaste
helsning, till Fru B. Fru B. gör följaktligen
på samma sätt en kontra-visit; och en bjud-

*) Madame Necker.

ning på té, högst två gånger om året, sätter dem i tillfälle att mundtligen förklara hvarandra sina känslor af aktning och tillgifvenhet, och att underhålla ett slags bekantskap, som eljest skulle rent af förgätas.

19.

Anordningen af middagsbordet tillhör väl icke egentligen ämnet för dessa regler. Ett par vinkar derom kunna imedlertid vara tillåtna såsom ledning för unga och oerfarna matmödrar. Vid anrättningen till ett middagsbord är olikheten af rätter viktigare än myckenheten, helst man kan taga för afgjort, att sällan någon af gästerna äter två gånger af samma rätt. Vid större middagar ställas grönsaker och legymer på ett sidobord och bjudas omkring. Lätt bords-vin placeras på bordet midtför kuverten; antalet af buteljer rättar sig efter antalet af personer. Vatten sättes äfven på bordet, uti smärre karaffiner; men andra driksvaror serveras af be-

tjeningen, då någon säger till derom. På många ställen i England är det ett bruk att, innan deserten serveras, sköljkoppar, med half-ljunt rosen-vatten, kringbäras till gästerna, som deruti neddoppa ena hörnet af serveten och sedan tvätta mun och fingrar. Emellan rätterna bjudes Champagne, Bersac, Bourgogne och Rhenska viner, synnerligast Hochheimer. Efter måltiden serveras en «frisk bataljon» af Portvin, Madera och Claret. I den högre societén är herrarnes bruk att ropa till hvaran för att *„få dricka ett glas“* nästan alldeles aflagdt; damerna persvaderas endast af sina sido-kavaljerer att dricka.

20.

Till full paryr nyttjas ogerna vattrade eller brokiga band; sidensars- och florsband anses då för de mest passande.

21.

Knappast finnes någonting så frånstötande hos ett fruntimmer, så ytterst simpelt, som att tala med hög, gäll röst. En mild behaglig stämma anses för en vacker egenskap hos qvinnan.

22.

Amerikansk belevnhet. Det mest eleganta sätt att introducera sig hos ett fruntimmer, som man ser för första gången, är ungefär följande: «Min nådiga,» yttrar sig den älskvärde sprätten, «vill ni nedlåta er nog «djupt att göra mig värdig af er närmare be- «kantskap?» Det belevade svaret är: — «Intet nedlåtande alls, min herre!»

23.

Då en hustru i ett sällskap talar om sin man, bör hon helst kalla honom vid hans

tillnamn. Att då kalla honom «Min Gustaf, min Calle,» o. s. v. anses simpelt.

24.

Hvad man menar med „*god ton*» består icke så mycket uti iakttagandet af vissa reglor och kruserliga formaliteter, som mera egentligen deri, att man vid alla hvardagliga tillfällen i lifvet uppför sig med den moderation och smak, som förnuft och känsla bjuda.

25.

Då personer af olika kön mötas på gatan, anses det högst obehfvadt af fruntimret att först göra min af att hälsa på karlen — icke tvertom, så framt icke bekantskapen är både förtrolig och gammal.

26.

Halsfräs och halsband (*fiancéer* o. m. d.) kläda fruntimmer med lång hals; men de

fruntimmer, som hafva kort hals, böra undvika hvarje paryr, som förkortar afståndet mellan bröstet och hakan; man skådar aldrig en kort hals omringad af ett yfvigt halsfräs, utan att känna en smärtsam fruktan att se ägarinnan hastigt qväfd.

27.

Då man skrifer till titulerade personer, eller till personer af högre rang, händer ofta, att man är osäker om rättaste och artigaste sättet att benämna dem. I alla bref till fruntimmer och der någon formalitet bör ega rum, börjar man, på de moderna språken, med fransyska ordet „*Madame*“, man må skriva till en drottning, eller till en af dess obemärktaste undersåtarinnor. — Det anses likväl bäst passande för personer af handelsklassen, då de i någon affär skriva till ett bättre fruntimmer att kalla henne „*min fru*“, „*min nådiga*“, o. s. v. i stället för „*Madame*“. Utanskriften på brevet varierar naturligtvis

efter personens rang. Till en kunglig prinsessa skrifver man: Hennes Kongl. Höghet; en hertiginna, ej beslätad med det kongl. huset, kallas Hennes Höghet; en markisinna, en grefvinna och friherrinna tituleras: högvälborna, och den lägre adeln välboren. Gifter sig en ofrälse med en adelsman, benämnes hon med den rang hennes man innehar; men ett fruntimmer af adelig börd, som gifter sig med en ofrälse, benämnes likafullt högvälborna grefvinna, friherrinna eller välborna fru. Samma förhållande är med enka efter adelsman, som gifter sig med en ofrälse. Ingen presterlig värdighet hos mannen öfverför någon rangtitel till hustrun; och sjelfva biskoppinnan kallas helt rätt och slätt: fru eller fru biskoppinna. — Som många personer ha lika namn, brukar man vanligen, till undvikande af misstag, i utanskriften på bref till fruar utsätta deras familj-namn, t. ex. fru N. N., född N. N.

28.

Då man vid bordet uppmanas af någon af sällskapet att dricka vin under måltiden, fordrar artigheten att man följer uppmaningen. Att neka skulle anses för ohöfligt och tilljordt. Men ett fruntimmer behöfver likväl icke följa uppmanarens exempel, i fall han tömmer sitt glas i botten. Tycker man ej om vinet, gör det tillfyllest att läppja deraf.

29.

Blommor utgöra unga fruntimmers mest passande hårprydnad, liksom perlor och juveler bäst anstå damer af den mognare åldern.

30.

Fisk ätes alltid med gaffeln allena; befevheten har ansett knifvens tjänst öfverflödigt vid denna rätt, eller snarare, gaffeln har intagit knifvens ställe och öfverlåtitt åt en

liten brödbit att förrätta den sednares tjenst. Man kan ej önska sig en kraftigare vederläggning af påståendet, att de förnuftigaste reglor oftast urarta till orimlighet, än just detta bruk, som nu af en hvar är antaget; folk t. ex. af råa seder föraktar, liksom af instinkt, knifvens biträde, då de äta fisk. Orsaken, hvarföre gaffeln ensamt nyttjas, är följande: Ättika utgör en af beståndsdelarne i de flesta fisksåser; äter man då med en vanlig knif, så fräter syran på stålet och förorsakar en oangenäm smak. — Omtanken att nyttja gafflar af silfver, har derföre blifvit nästan allmän; efterhärmingen, att begagna gaffeln ensam, äfven då denna är af stål, är löjlig. — Någonting må likväl framställas såsom ursäkt; och silfvergafflar äro numera så allmänna, att bruket af stål-gaffeln lätt kan anses för ett misstag. I bättre och förnämre hus börjar man nu att mera allmänt nyttja silfver-knifvar till fisk.

31.

Goda tonen förbjuder att allt för slösaktigt utstyra sig med grannlåter; det ser ut som om ni ville aldeles förbluffa sällskapet med att visa dem allt hvad ni eger och har.

Genom en enkel och till den öfriga klädseln passande prydnad, skall ni mycket säkrare vinna uppmärksamhet och aktning, än om ni visar er grann som en marknads-docka.

32.

Vid middagar anses det vara takt hos värdinnan, att hon är klädd mindre präktigt än då hon sjelf är gäst vid dylika tillfällen. Skälet till detta bruk är, att ingen stark i ögonen fallande eller afund väckande kontrast må finnas mellan hennes klädsel och deras af hennes gäster, hvilkas omständigheter icke medgifva dem att i detta fall täfla med henne.

33.

Nyare tiders seder och bruk föreskrifva icke fruntimmernas aflägsnande från middagsbordet så tidigt, som det var vanligt hos våra förfäder. Det mindre täcka könet (måtte karlarne förlåta oss detta uttryck) tyckes nu för tiden icke så ifrigt eftersträfva den grad af vinberusning, som i fordna tider hade behof af damernas öfverseende. Rätta stunden att stiga upp från bordet, afpassas bäst af värdinnan sjelf. Men hon bör likväl hvarken sitta så länge qvar, att herrarne kunna önska det hon måtte gå eller i förtid beröfva dem glädjen och behaget af damernas sällskap.

34.

Gifves det väl någonting så orätt och förvändt, som den löjlige fruktan hos mången matmoder, att man skall få veta det hon sjelf lägger hand vid sina hushållsgöromål?

35.

Det synes som idéen om skoplagg ännu ej hunnit att rätt uppfattas. Damerna bemöda sig i allmänhet att pina in fötterna i så trånga skor som möjligt, förgätande att det egentligen *vackra* i allt består mera i delarnes ömsesidiga öfverensstämmelse med det hela, än i någon af dessas öfverdrifna fägring. Hvad skulle man väl säga, om små trubbnäsor kommo i rop såsom skönhetstecken? Hvilket prässande och kramande skulle man ej bli varse öfverallt, för att få den arma näsan i modern form! Liknelsen torde förefalla orimlig; men hvarföre icke det ena så väl som det andra? Väl gjorda skor, låga på vristen och tillräckligt höga rundt omkring, för att ge stadga åt foten och ej sjelfve förlora i form — likväl ej så höga att de se för bastanta ut — är allt hvad som behöfs. Att sammanprässa eller tillsnöra någon serskild del af kroppen är väl bra löjligt; utom att det är bestämdt skadligt, har det en aldeles

motsatt verkan till det åsyftade, ty af trång sko svullnar foten, trång handske gör hand och arm röda, trång hufvudbonad gör röda ögon och hufvudvärk, o. s. v.

NB. fly som pesten dessa klumpiga, paddlika, såkallade lappkängor, hvilka för några år sedan brukades med mycken fördel; men säkert varit ett påfund af någon gammal gikt-sjuk «Hennes Nåd», — för en sådan kunna de vara passande.

36.

Kulörta skor anses icke öfverensstämma med god smak, ehuru ljus-gredelina och ljus-blå af siden mångenstädes finna mäktiga försvarare. Hvita och svarta sidensars-, äfvensom svarta bronsfärgade saffians-skor äro tillräckliga att byta om med och passa till hvad klädning som helst.

37.

Belevnheten ålägger icke en nygift fru såsom skyldighet att sitta slafviskt hemma för att emottaga gratulations visiter af sina vänner och bekanta. Hon måste likväl inom åtta dagar göra kontravisiter; och om hon ej vidare vill umgås med en eller annan af sina fordna vänner, behöfver hon endast, efter gjord kontravisit, artigt men kort, svara nej på deras fortsatta bjudningar.

38.

Det förstås vanligen, att om, då giftermål skall ega rum, de trolofvade underlåta skicka kort till någon af sina gamla bekanta, anses umgänget såsom upphördt. Detta synes likväl smaka något för mycket af ren ohöflighet, för att kunna förenas med sundt lefnadsvett; och då modet gillar två sätt, bör man alltid välja det minst sårande. Måhända bör det i föregående regel omnämnda sätt i detta fall föredragas.

39.

Då man gör en förmiddagsvisit, bör den vara helt kort — så framt man ej är hos en mycket förtrolig vän och har mycket att få veta, och sjelf mycket att berätta. Ingenting finns eljest så odrägligt som långa, torra besök.

40.

Glöm aldrig vid era vänners bord att berömma kocken, ty i detta beröm ligger äfven en komplimang åt värdinnan.

41.

Då visiter anmälas, är det ej nödigt att frun i huset går ända till dörrn, för att emottaga dem. Hon reser sig bara upp från stället der hon sitter och herrarne gå fram till henne och göra sin komplimang. Är det fruntimmers-visiter, bör man likväl gå emot dem ett par, högst tre steg.

42.

Handskarne böra alltid harmoniera med det öfriga af klädseln. Då man nyttjar kulörta handskar, måste man välja sådana af en mycket mild och ej lysande färg. Jngenting ser så äkta bondpråligt ut som en bjertfärgad handske.

43.

Armlinningar och armband böra aldrig sitta för hårdt åt vid handlofven. Om de göra det, hindra de blodets omlopp och göra händer och armar svullna och röda — ett säkert medel att förtaga verkan af de öfriga behag man eger.

44.

Etiketten föreskrifver, att vid bordet de herrar af sällskapet, hvilka innehafva högsta medborgerliga utmärkelsen och äro mest främ-

mande i huset, skola sitta, den förre på högra och den senare på venstra sidan om värdinnan, och så ömsevis hela vägen. Men ett bemödande att vid ett större middagsbord vilja samvetsgrannt iakttaga denna föreskrift, skulle väcka både härm och löje. Sedan ni anvisat plats vid sidan af er åt de herrar, hvilka ni önskar bredvid er, gör ni både klokast och artigast att låta de öfriga placera sig hvar och huru de sjelfva helst önska det.

45.

Undvik i konversation att för starkt anmärka eller förtala någon; sådant tillhör blott små själar. En verkligt ädel själ finner större nöje i att omtala *ett enda* vackert drag i en persons karakter än att uppleta *tjugo* fel.

46.

På en bal bör alltid värdinnan i huset, så vida hon vanligen dansar, börja dansen. När omständigheter inträffa, som göra en afvikelse från denna regel nödig, bör värden i stället uppfylla denna skyldighet. Som det anses för en utmärkelse att börja första dansen, bör han till sin moitié alltid bjuda upp en dam, som är mäst främmande eller ock af högsta rangen i sällskapet.

47.

Det är värdinnans skyldighet efterse, att hennes gäster sitta beqvämt till bords och att de serveras ordentligt. En hvar af sitt främmande bör man, efter belevnhetens regler, visa lika uppmärksamhet och artighet.

48.

Att punktligt infinna sig på bestämd tid vid middagar, kan icke nog mycket rekom-

menderas. Den eljest mest älskvärda meniska blir vresig och otålig, när hon är hungrig; våra bästa vänner använda alltid den tid de vänta på oss, att erinra sig och omtala de verkliga fel vi hafva, och att pådikta oss tusende andra. Den store Boileau gör en träffande anmärkning i detta ämne: «Jag har alltid varit noga med middagstimman», säger han, «ty jag vet att de personer, som vid dylika tillfällen vänta på mig, gerna skola använda dessa ledsamma ögonblick att uppräknas alla mina fel.» «Boileau», skola de säga, «är en man af snille, en ganska hederlig man; men de långa omvägar han nyttjar och hans fasliga tröghet, kunna föringra en engels dygder.»

49.

I förnåma och eleganta hus bär betjeningen vid större middagar hvita skinnhandskar. I mindre hus nyttja de fina, snöhvita hand-

dukar att linda om handen då de bära ikring faten.

50.

Ett fruntimmer bör aldrig tala strängt till sina domestiker, icke en gång låtsa att bli varse ett fel i sällskapets närvaro. Man kan lätt råka att bli häftig och i hettan säga några obetänksamma ord, dem man sedan ångrar. Att rätt afpassa tiden för sina förebråelser och att göra dem med köld och urskillning, vittnar om god ton. Då man ser ett fruntimmer glömma sig så långt, att hon träter på sitt tjenstefolk i främmandes närvaro, blir man lätt böjd för att tro henne i stånd att piska på dem då ingen ser det.

51.

Fruentimmer, som hafva långa, smala armar, kunna mildra detta obehag om de alltid bruka långärmar på klädningen, hvilka sluta

lätt till vid handlofven och prydas med braceletter eller hvad eljest modet föreskrifver.

52.

Tala aldrig blott i ändamål att prata — ingenting är så frånstötande som det oupphörliga slamret af pratmakare, hvilka hellre tro sig kunna och böra säga allt hvad som faller dem in, än att tiga.

53.

Då ni väljer en klädning eller klädsel, är det af högsta vigt att färgen och karakteren öfverensstämma med er ansigtsfärg och hy. En god smak förkastar allt, som skulle föröka eller för mycket framhålla kroppsliga brister. För ett fruntimmer med mörk hy eller ock mycket rödt ansigte, vore det i hög grad smaklöst att bruka hvit hufvudbonad; den starkt i ögonen fallande kontrasten skulle göra att ansigtet syntes ännu mera

mörkt eller högrödt. — Nitton tjugonedelar af fruntimmer kläda sig, nu för tiden, som om de täflade att bannlysa all god smak.

54.

I stället att fråga en hvar serskildt vid bordet, om han behagar soppa, fisk o. s. v., besparas både tid och besvär om värdinnan blott helt tyst lägger för på tallrikarne, som kringbjudas, och låter gästerna efter behag ta emot eller vägra. Vid större sällskaper skär betjeningen före. Då värdinnan gör detta, bör det ske med lätthet och behag; omsorgsfullt undvikande all ansträngning; ingenting visar så mycken brist på belevnhet och takt, som att ovigt och tafatt handtera och slamra med knif och gaffel.

55.

Att *truga* era gäster, att äta mer än de orka, är gammalmodigt och obarmhertigt.

Det hindrar likväl icke en fryntlig och artig värdinna, att helt lätt göra gästerna uppmärksamma på en eller annan ovanlig rätt. Men allt, som liknar tvång, är helt och hållet aflagdt.

56.

Vid middagar, då alla gästerna äro samlade i förmaket och betjeningen tillkännager att bordet är serveradt, bjuder den kavaljer, som innehar högsta utmärkelsen bland sällskapet, armen åt värdinnan och för henne in i matsalen till öfre ändan af bordet, der värdinnan ber honom taga plats bredevid sig. De öfriga äldre fruntimren antaga likaledes den kavaljers arm, som bjudes dem, och följa värdinnan. Värden i huset kan, under allt detta, icke bättre använda sin tid, än att bland de yngre damerna och herrarne utvälja, och, om så behöfves, presentera dem han anser böra sitta tillsammans; och bör han alltid bemöda sig att med urskillning placera

dessa unga personer så, att de finna sig nöjda, om ej förtjusta, att sitta bredvid hvarann. —

57.

Det är en nästan allmänt rådande öfvertygelse hos unga oerfarna damer, att skönhet och yttre behag — hvarpå, genom Försynens milda försorg, ingen tror sig helt och hållet vanlottad — äro ensamt tillräckliga för att vinna en varaktig beundran och aktning; intet misstag kan vara olyckligare än detta. Huru många lysande stjernor hafva ej uppträdt och tindrat på sällskapslifvets himmel! Men sedan man gifvit akt på dem en tid och icke funnit dem ega andra egenskaper än en bländande yta, huru platt ha de ej fallit och försvunnit i liknöjdhetens och glömskans kaos! — Ett bildadt fruntimmer faller aldrig i glömska. Hon skall alltid bibehålla intresse och värde hos sina bekanta. — Såsom ung behagade hon naturligtvis mest, men som hon äfven då intog förnämligast genom sitt bil-

dade förstånd och sina talanger, skall non äfven vid mognare ålder fortfara att vara intressant. När åren ännu mera framskrida, skall hon ändå genom öfverlägsenheten af sina egenskaper och sin ädla karakter värderas af alla. Förstånd och skicklighet, förenade med värdighet och behag, äro fritagna från hvarje annan saks vanliga öde: att förlora i värde, då den förlorar i nyhet.

58.

I samtal bör man noga akta sig att afbryta eller, som man säger, falla någon i tallet. Det är ett fel, som, om det ofta begås, omöjligen kan förlåtas, vore det än för ett det aldraqvickaste infall.

59.

Samma orsak, som förbjuder er att äta två gånger af soppan eller fisken, — nemligen: oartigheten att låta de öfriga af sällskapet

sitta halfmätta och vänta medan ni frossar — hindrar er äfven att äta af den efterföljande rätten, då ni begärt två gånger af den föregående.

60.

Vid hårklädseln måste man noga studera sitt ansigte och derefter rätta densamma. Stora, markerade ansigtsdrag fordra stark frisy. Fina anletsdrag deremot behöfva endast några behagligt och skälmskt lagda lockar.

61.

Om olika tankar uppstå vid ett samtal, behöfver man icke qväfva sin öfvertygelse, utan uttala den ledigt och på ett artigt sätt, men undvika allt som liknar tvist eller en myndigt afgörande ton. Ett sådant sätt hos ett fruntimmer är alltid fränstötande och hon bör få orätt.

62.

Då frun i huset tager afsked af sitt visitfrämmande, behöfver hon icke följa dem ända till dörrn; då de stiga upp för att gå, niger hon eller tar dem vänligt i hand, allt efter den grad af förtrolighet, som råder dem emellan; hon ringer efter domestiken, och denne ledsagar dem ut.

63.

Nyttja aldrig knifven att dermed föra maten från tallriken i mun; utom att det är bestämdt obelevadt, löper ni fara att skära upp munnen ända till öronen, en alltför ledsam händelse för ett vackert fruntimmers ansigte. En ryktbar kritikus påstår, i afseende på ett belevadt sätt att vara, att stufvade bönor och ärter skola ätas med sked. Vi våga säga att han har rätt i sitt påstående, så framt det är fråga om att ensamt äta bönor eller ärter. Men då dertill serve-

ras kött, fisk o. s. v., hvilket slammer och arbete skulle det icke bli, att för hvarje munsbit först nyttja knif och gaffel, sedan lägga ner dem och ta till skeden — och allt detta en tie, tolf gånger i minuten! Men måhända vår författare menar, att gaffeln bör nyttjas i stället för knif och skeden i stället för gaffel — då instämma vi fullkomligt med honom, och yrka blott på silfvergafflar! silfvergafflar!

64.

Det är väl nästan öfverflödigt nämna, att om en herre blifvit presenterad på en bal för ett fruntimmer, och talar några ord vid henne, men de sedan icke träffas förr än efter flera veckor, så bör hon ej göra mine af att känna eller helsa på honom på ett bekant sätt förr än han sjelf å nyo gjort sig påmint. Motsatsen skulle ingifva honom den tankan, att han nog starkt och hastigt fästet hennes

uppmärksamhet. Häruti bör ingen skillnad göras, om han ock är baron eller greve.

65.

Var icke alltför märkbart rädd om era kläder i sällskap, på det man icke må tro, att ni bär hela er garderob på er.

66.

Upprepa aldrig för ofta i samtal den persons titel och rang, med hvilken ni talar; sådant smakar för mycket af ödmjukhet och slafvisk undergifvenhet. Kammarjungfrur tillhör det att pryda sitt tal med ett ofta upprepadt «Hennes Nåd»; — men ett bättre fruntimmer bör i konversation så sparsamt som möjligt nyttja dessa biord. En eller annan gång kan man säga: Min Grefvinna, Friherinna, Hennes Nåd, eller dylikt, för att visa att ni bär aktning för hennes högre rang; men detta är också allt hvad som behöfs.

67.

Aktning för andras känsliga, lättörda sinne är säkraste beviset på godt hjerta och god uppfostran.

68.

Då ni väljer samtalsämnen, så tillgrip aldrig sådana, som äro inbundna eller tvetydiga. Om ni också sjelf förstår dem, skall man likväl tro, att ni valt dem endast för att visa er skicklighet med att utveckla dem; förstår ni dem icke, skall oredan i era tankar och uttryck snart blottställa er för sällskapets löje och förakt.

69.

När ett nygift par gör sin första visit i de familjer, som gjort dem den äran och afslagt besök hos dem och hvilkas bekantskap de önska att fortsätta, måste antalet af kort

rätta sig efter antalet af medlemmar i familjen. Således, om döttrarne i huset redan äro «ute i världen», bör ett kort lemnas för dem, och ett för deras mor; men i fall, till exempel en tante finns i huset, måste *tre* kort lemnas.

70.

Om ni nyttjar smycken och nipper, böra de alltid vara äkta. Vaxperlor och bronzprydnader kan man alltför väl vara förutan. Blygsamhet och enkelhet äro en qvinnas yppersta prydnader. Den lättsinniga, slösaktiga och obildade qvinnan sätter endast värde på det, som är prålände och präktigt, starkt i ögonen fallande och ovanligt. Ingenting utgör en strängare, men också en mera träffande satir på denna förvända smak, än berättelsen om en neger-chef i det inre af Afrika, hvilken, då han emottog besök af en Engelsman, klädde sig i brokig trumslagar-jacka och stor hvit alonge-peruk.

71.

Liksom de flesta andra reglor äro underkastade modets ständiga förändringar, är timman att fara på supé det äfven. Nu för tiden kan man fara på supéer från klockan 7 ända till 10.

72.

Man kan i få ord säga, att «dålig ton» består uti ett omåttligt begär att synas vara mer än man är, och att inbilla andra att man har rang och rikedomar. Kammarjungfrun klär sig i siden, från topp till tå, på det man skall ta henne för en rik och förnäm dam. Samma orsak förleder den obe-medlade borgar-dottern att vara affekterad i ord och åtbörder; att hyckla känslor, dem hon icke eger, och ändtligen att smycka sig med *glas*-juveler. Sundt förnuft, hvarförutan det blir svårt att inskräpa de grundsatser, som bilda och förädla människan, skulle säga

den förra, att hon bör kläda sig efter sitt stånd, och besinna att all öfverdrift är opassande; och den sednare, att ett öppet, okonstladt väsende, i förening med ett sparsamt begär efter gränlåter, äro de säkraste bevisen på verkligt god ton; att alltid vara i ett slags yrande hänryckning är både onaturligt och vulgärt.

73.

Tillåta oss våra älskvärda läsarinor att till slut äfven säga några ord om *Ordning?* — detta — som en skald yttrar sig — «himlens yppersta bud». *Ett ställe för hvar sak, och hvar sak på sitt ställe.* Detta är i sanning en gyllene regel! Huru mycken dyrbar tid har ej blifvit förslösad, blott af brist på ett noga iakttagande af denna regel! — Gör det till en oafslätlig pligt under hela er lefnad, att genast ställa eller lägga hvar sak på sitt rätta ställe. Kom ihåg, att sjelfsvåldet att ha en bordslåda eller en skåpvrå, dit man kastar allt

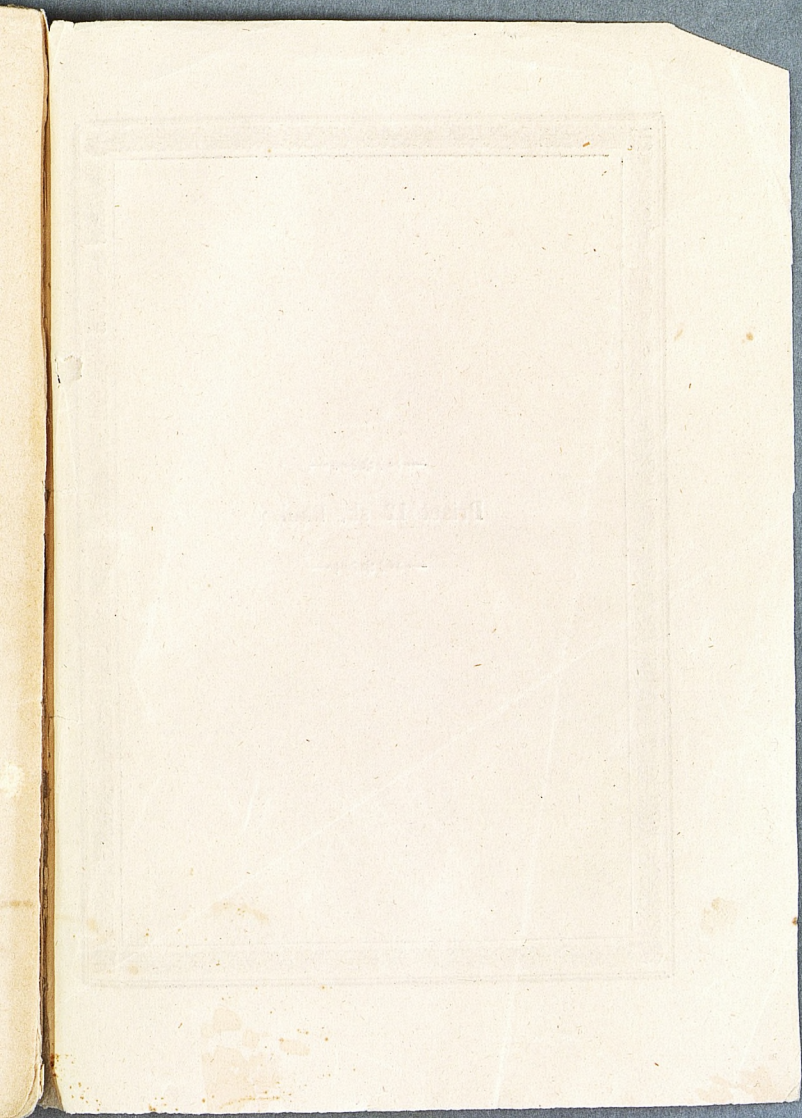
skräp, är säkraste vägen att åstadkomma oreda. När vanan att stoppa undan allting i ett sådant gömsle blifvit väl inrotad, blir frestelsen till denna maklighet så stark, att det hela blir ett gömställe för de mest olikartade saker — till icke ringa skada och förtret för er sjelf då ni en gång behöfver ta reda på något. *Kom ihåg, att det är tio gånger lättare att hålla sina saker i ordning, än att få rätt på dem då de en gång kommit i oordning.*

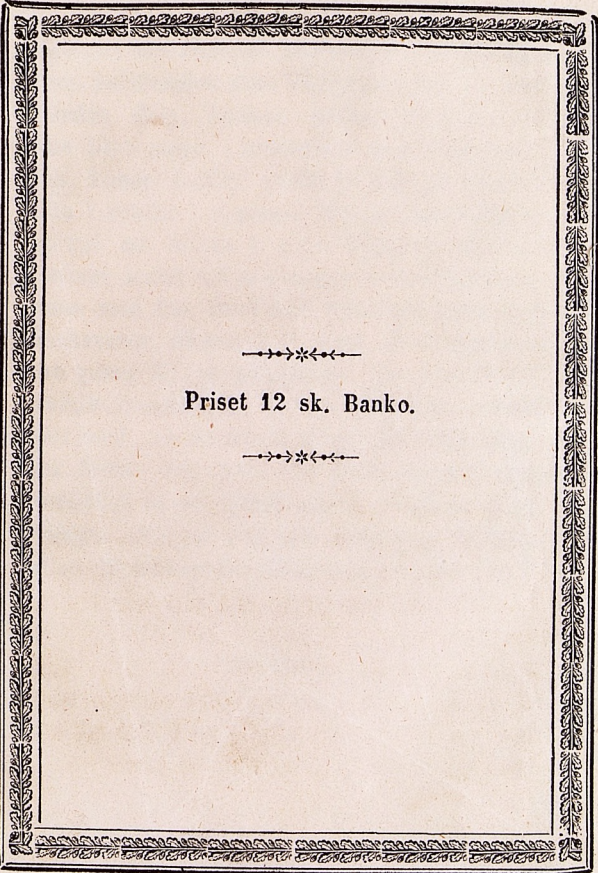
74.

Belefvnhetsreglor för tvåhundra år sedan. «Ett bättre fruntimmer måste såväl borta som hemma vid sitt eget bord sitta styf och rak, och på intet vilkor luta sig på armbågarne, ej eller med begärliga blickar på faten röja en för glupsk aptit. Tala icke då ni har mat i munnen och smacka icke som ett fyrfotadjur; våga icke heller på att äta soppan så het, att tårarne komma er i

ögonen; allt detta är ohysadt och röjer lika liten belevnhet som våpigheten hos en viss förnäm dam, hvilken påstod att hon hade lika liten mage i proportion som liten mun, och kunde derföre aldrig ta mer än en half ärtä i sender i munnen. Det är äfvensanska oartigt att dricka i stora klunkar, att man förlorar andan och är tvungen att svårliga pusta innan man kan återhämta den; att hälla i sig dricksvaror, liksom i en tratt, är ett sätt som kan passa för en taskspelare, men icke för ett städadt fruntimmer. Då ni skär före vid ert eget bord, så låt bjuda ikring de bästa stycken först, och som det alltid ser nätt och anständigt ut att nyttja gaffel, så glöm ej att begagna den så ofta som möjligt.» *Utdrag ur en Fruntimmers-Almanach, tryckt 1653.*

A decorative border with a repeating floral or leaf-like pattern surrounds the central text.

—→→→→→*

Priset 12 sk. Banko.

—→→→→→*

www.books2ebooks.eu